

دامنه مصادیق موضوع و محمول

تکرار حد وسط

شرط اصلی و ابتدایی برای نتیجه گیری از یک قیاس، تکرار حد وسط به صورت **لفظی و معنایی است** و در این صورت است که رابطه و مقارنت میان دو قضیه پیش می آید و می توان میان آنها قیاس اقترانی شکل داد.

مغالطه ی عدم تکرار حد وسط

اگر شرط اول قیاس، یعنی تکرار لفظی و معنایی حد وسط اتفاق نیفتاده باشد، اما از این قیاس نتیجه گیری صورت بگیرد، دچار مغالطه ی عدم تکرار حد وسط شده ایم.

مغالطه ی عدم تکرار حد وسط به دو دلیل صورت می گیرد:

۱- عدم تکرار معنایی حد وسط.

۲- عدم تکرار لفظی حد وسط.

مدرسه مجازی اینو

قانون نتیجه ی قیاس

اگر یکی از مقدمات سالبه باشد ← نتیجه نیز سالبه است.

اگر هر دو مقدمه موجب باشد ← نتیجه نیز موجب است.

کیفیت نتیجه

اگر نتیجه ی قیاس از این قانون پیروی نکرده باشد، آن قیاس نامعتبر است. برای معتبر دانستن یک قیاس استقرایی، علاوه بر تکرار حد وسط و قانون نتیجه ی قیاس، باید سه شرط دیگر اعتبار قیاس را نیز بررسی کنیم، اما برای درک این سه شرط باید ابتدا نحوه ی تشخیص دامنه ی مصادیق موضوع و محمول را فرا بگیریم.

تعیین دامنه ی مصادیق موضوع:

- اگر سور قضیه کلی باشد ← همه ی مصادیق موضوع مورد نظر گوینده است.

- اگر سور قضیه جزئی باشد ← برخی از مصادیق موضوع مورد نظر گوینده است.

تعیین دامنه ی مصادیق محمول:

اگر نسبت سالبه باشد ← همه ی مصادیق محمول مورد نظر است.

اگر نسبت موجبه باشد ← برخی از مصادیق محمول مورد نظر است.

این دو نکته اساس تعیین اعتبار یک قیاس اند.

دامنه ی مصادیق موضوع و محمول

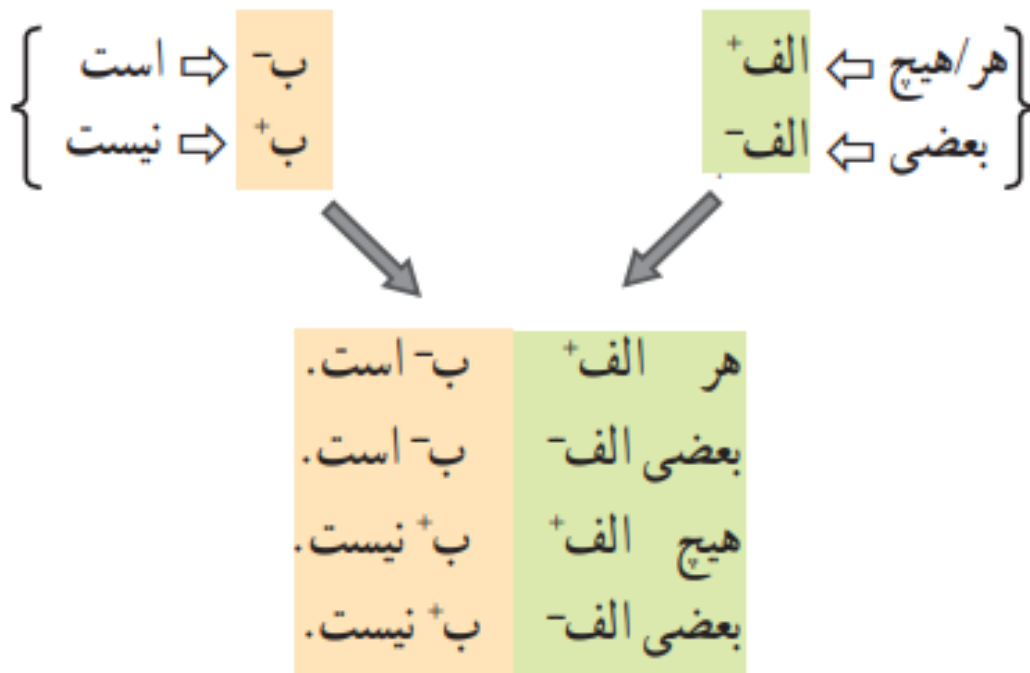
بحث دامنه ی مصادیق موضوع و محمول اساس تعیین اعتبار یک قیاس است. با گذاشتن علامت مثبت (+) همه ی مصادیق و علامت منفی (-) بعضی مصادیق را در نظر داریم؛ بنابراین دامنه ی مصادیق موضوع و محمول قضایای محصوره به صورت زیر مشخص می شود:

بعضی سیب ها زرد هستند.

هر اسبی حیوان است.

بعضی حیوانات اسب نیستند.

هیچ مثلثی چهار ضلعی نیست.

نکته:

- در قضایای شخصیته همه ی مصادیق موضوع (که یک فرد مشخص است)، مورد نظر است ← بنابراین برای موضوع قضایای شخصیته از علامت « + » استفاده می کنیم.

- محمول قضایای شخصیته از قانون محمول قضایای محصوره تبعیت می کنند (یعنی در قضایای موجهه، منفی و در قضایای سالبه مثبت هستند.)

سقراط انسان است ، ابن سینا تاجر نیست.

نکته: در سالبه ی کلیه و شخصیه ی سالبه موضوع و محمول هر دو علامت مثبت دارند و در موجبه ی جزئیه، موضوع و محمول علامت منفی دارند.

مدرسه مجازی اینو